

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ПСИХОЛОГІЯ ЖИТТЄВОГО ПРОСТОРУ
ОСОБИСТОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ
КРИЗИ, ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЦИФРОВОЇ
ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ

14-15 вересня 2023 року

Одеса – 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет лінгвістики та перекладу
Кафедра педагогіки та психології

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ПСИХОЛОГІЯ ЖИТТЄВОГО ПРОСТОРУ ОСОБИСТОСТІ В
СУЧАСНИХ УМОВАХ КРИЗИ, ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЦИФРОВОЇ
ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ

14-15 вересня 2023 року

Одеса – 2023

*Українець В.М.,
ад'юнкт кафедри морально-
психологічного забезпечення діяльності
військ (сил)
Національний університет оборони
України*

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЙНОГО КОМПОНЕНТУ СТРЕСОСТІЙКОСТІ ВІЙСЬКОВИХ СЛУЖБОВЦІВ

Сьогодні проблема стресостійкості актуальна в усіх сферах діяльності, однак після 24 лютого 2022 року, початку широкомасштабного вторгнення Росії в Україну, проблема поведінки військовослужбовців у стресових ситуаціях набула неабиякої актуальності.

Як показує практика, рівень військової майстерності, бойового вміння багато в чому залежить від злагодженості підрозділу, технічного забезпечення особового складу під час виконання завдань, виявлення та вирішення соціальних проблем, морального настрою та особистої мотивації кожного військовослужбовця. Такий підхід, разом із принципом матеріального стимулювання, ефективно впливає на мотивацію військовослужбовців та сприяє підтримці на достатньому рівні військової мотивації, дисципліни та боєздатності Збройних сил України.

Слід додати, що військовослужбовець не є сліпою зброєю в руках зовнішніх обставин битви та природних інстинктів, його поведінка значною мірою визначається спрямованістю особистості, особливостями характеру, інтелекту, сили волі, емоцій, здібностей тощо. Без розуміння цього неможливо пояснити основи самопожертви, ризику, взаємовиручки, особливо в умовах, коли повинен спрацювати інстинкт самозбереження.

Проведені дослідження показали, що мотиваційний компонент у структурі стресостійкості є ключовими для поведінки особистості в емоціогенних ситуаціях [4].

У психологічній літературі мотивація розглядається, як сукупність стійких мотивів, спонукань, що визначають зміст, спрямованість і характер діяльності людини, її поведінку. У свою чергу мотиваційна сфера особистості являється системою всіх мотивів особистості, її потреб, установок, інтересів, які виконують функцію спонукання, спрямування і регулювання діяльності та поведінки особистості [3].

Загалом мотивація, як рушійна сила поведінки відіграє велику роль і в процесі формування особистості військовослужбовця, сформованості його інтересів до військової професії та усвідомлення її суспільного значення, професійної діяльності. Мотивація надає військово-професійній діяльності військовослужбовця спрямованість, осмисленість, динамічність та ефективність [5].

Однак, в основі будь-яких мотивуючих факторів лежать потреби військовослужбовців та мотиви. У загальному розумінні потреба – це те що виникає у кожного військовослужбовця та має індивідуальний прояв. Під мотивом розуміється те, що викликає певні дії людини. Мотив знаходиться в середині кожної людини, та має персональний характер, залежить від великої кількості зовнішніх та внутрішніх факторів, а також від дії інших виникаючих паралельно з ним мотивів. Мотив не тільки спонукає військовослужбовця до дій, але й визначає, що необхідно виконати та як буде виконана дана дія. Мотиви піддаються усвідомленню, військовослужбовець може впливати на свої мотиви пригнічуючи їх дію або навіть усовуючи їх зі своєї мотиваційної складової [1].

Дослідження особливостей професійної мотивації військовослужбовців показали, що в багатьох ситуаціях при виконанні військовослужбовцями бойових (службово-бойових) завдань в екстремальних умовах, мотивація є одним з ключових факторів для військового підрозділу у досягненні поставлених перед ним цілей.

Мотивація до професійної діяльності військовослужбовців є ієрархізованою динамічною системою мотиваційних структурованих утворень, на основі взаємозв'язку провідних інституційних прагматичних (внутрішніх) та

(зовнішніх) мотивів, регулюючих здійснення діяльності, у результаті чого формується система спонукань, які детермінують діяльність. Зовнішніми мотивами є спонукання або примушування щось робити зовнішніми для людини стимулами, підкріпленнями, а внутрішні мотиви пов'язані із самим змістом діяльності, а не із зовнішніми обставинами. Визначивши провідні мотиви військовослужбовця, можна цілеспрямовано впливати на його поведінку та результат діяльності [2].

Таким чином, кожен командир та начальник повинен пам'ятати, що особовий склад до ведення бойових дій треба готувати психологічно. Поточний стан вмотивованості підрозділу має постійно відстежуватися командуванням, щоб підтримувати загальний бойовий потенціал на високому рівні. Адже, військовослужбовці є найважливішим компонентом, і лише їхня діяльність забезпечує надійне функціонування та успішне застосування зброї та військової техніки. Тільки за таких умов військовослужбовці разом створюють ту силу, яка має сили досягти перемоги.

Список використаної літератури

5. Гром В. А., Георгадзе О. А., Якіменко І. В. Методичний підхід до оцінювання рівня мотивації військовослужбовців Збройних Сил України. *Збірник наукових праць Центру стратегічних досліджень НУОУ імені Івана Черняхівського*. Київ, 2016. № 2 (57). С. 67–70.

6. Приходько І. І., Колесніченко О. С., Мацегора Я. В. Мотивація військовослужбовців до діяльності в екстремальних умовах: систематизація досліджень. *Journal “Disaster and crisis psychology problems”*. Харків, 2021. № 2 (2). С. 69–85.

7. Синявський В. В., Сергєєнкова О. П. Психологічний словник / за ред. Н. А. Побірченко. Київ : Наук. світ, 2007. 274 с.

8. Стасюк В. В., Українець В. М. Сутність стресостійкості у психологічній науці. *Науковий журнал “Габітус”*. Одеса, 2023. Вип. 48. С. 60–65.

9. Шабанова В. І., Нікітенко Г. О., Особливості мотивації військовослужбовців до військово-професійної діяльності. *Науковий журнал "Інсайт"*. Херсон, 2019. Вип. 2. С. 31–36.

СТРЕСТІЙКОСТІ ФАХІВЦІВ МОРСЬКОГО ТРАНСПОРТУ ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	281
<i>Сініченкова А. С., Савченко Л.Л., Бондар В.О.</i>	
ПСИХОСОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА ДІТЕЙ ПІД ЧАС СТРЕСОВОЇ ПОДІЇ.....	285
<i>Сімоненко О.Б.,</i>	
ЕМОЦІЙНИЙ СТАН ДІТЕЙ, ЯКІ ЗНАХОДЯТЬСЯ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО ТИСКУ.....	289
<i>Скворчевська Є.Л.</i>	
БАР'ЄРИ В СПІЛКУВАННІ ЯК ПРОБЛЕМА СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ПІДЛІТКІВ ВИМУШЕНИХ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ ЗА КОРДОНОМ.....	293
<i>Стасюк В.В.</i>	
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ РЕСУРС У СТРУКТУРІ СТРЕСОСТІЙКОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ.....	297
<i>Тімченко О. В.</i>	
ЩО ЗАЛИШАЄ НАМ У СПАДОК ВІТЧИЗНЯНА СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 19.00.09. «ПСИХОЛОГІЯ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ».....	300
<i>Тицька Я.О..</i>	
ПРАВОВЕ ОСМИСЛЕННЯ ПОВЕДІНКИ ЛЮДИНИ В НООСФЕРІ.....	304
<i>Українець В.М.</i>	
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЙНОГО КОМПОНЕНТУ СТРЕСОСТІЙКОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ.	309
<i>Хайрулін О.М.</i>	
ІГРОВІ АСПЕКТИ ПСИХОЛОГІЇ ЖИТТЄВОГО ПРОСТОРУ ОСОБИСТОСТІ.	313
<i>Цільмак О.М.</i>	
ПРОВІНА ТА МЕТОДИ ЇЇ КОРИГУВАННЯ.	317
<i>Шарапановська Ю.В.,Єрмакова С.О.,</i>	
НООСФЕРНІ МЕХАНІЗМИ ВЗАЄМОДІЇ ВИКЛАДАЧІВ І СТУДЕНТІВ	322
<i>Шрагіна Л.І., Месєрович М.Й.</i>	
ЗМІНА РОЛІ ОСОБИСТОСТІ ЯК ЕЛЕМЕНТУ СОЦІУМУ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ.	325
<i>Яцишина А.М.</i>	
СОЦІАЛЬНА АДАПТАЦІЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В УМОВАХ БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.	330